

Οι βιβλιοθήκες ανακαλύπτουν τη γενιά των 55+

Πολυάριθμες δημόσιες βιβλιοθήκες επικεντρώθηκαν τα τελευταία χρόνια κυρίως στην προώθηση του διαβάσματος και συνεπώς στην ομάδα-στόχο που αποτελείται από παιδιά και νέους. Όμως τώρα εστιάζουν όλο και περισσότερο σε μία άλλη ομάδα – στόχο: τους ηλικιωμένους.

Η εικόνα των γηρατειών άλλαξε αναμφισβήτητα τις τελευταίες δεκαετίες. Αυτό οφείλεται κυρίως στην αύξηση του μέσου όρου ζωής, το οποίο τα τελευταία 100 χρόνια στη Γερμανία αυξήθηκε πάνω από 30 έτη. Οι εποχές, στις οποίες τα γηρατεία ήταν ένα σχετικά μικρό κομμάτι στη ζωή των ανθρώπων, είναι επομένως παρελθόν.

Η σημερινή γενιά των ηλικιωμένων έχει πολλά ακόμα μπροστά της και ποτέ μέχρι τώρα δεν υπήρχαν τόσοι πολλοί υγιείς, αποδοτικοί και γεμάτοι περιέργεια ηλικιωμένοι όσο σήμερα. Συνεπώς και δεν προκαλεί έκπληξη το γεγονός ενόψει της δημογραφικής αλλαγής, ότι οι άνω των 55 ετών ανακαλύπτονται εκ νέου ως ομάδα-στόχος από τα μέσα, την οικονομία, τη διαφήμιση κ.λπ. – καθώς και από τις βιβλιοθήκες.

Κυρίως οι δημόσιες βιβλιοθήκες απευθύνονται στοχευμένα στους ηλικιωμένους, γεγονός που κατά κανόνα σημαίνει δύο πράγματα: Αφ' ενός οι βιβλιοθήκες δημιουργούν καινούριες προσφορές για αυτήν την ομάδα-στόχο, αφ' ετέρου τους καλούν για εθελοντική συνεργασία.

Ιδιαίτερες προσφορές σε μέσα

Για να αντεπεξέλθουν στις ανάγκες της ομάδας-στόχου, την οποία ανακάλυψαν μόλις πρόσφατα, πολλές βιβλιοθήκες διεύρυναν το εμπόρευσμά τους. Οι ηλικιωμένοι ενδιαφέρονται κυρίως για ιστορικά και βιογραφικά μυθιστορήματα, καθώς και για ταξιδιωτική λογοτεχνία. Επιπλέον, οι ηλικιωμένοι αναζητούν στις βιβλιοθήκες ενημερωτικά βιβλία και οδηγούς σχετικά με υπολογιστές, ιατρική, ψυχολογία, δίκαιο και κοινωνία. Αυτές τις ανάγκες καλούνται να αντιμετωπίσουν οι βιβλιοθήκες όπως και το πρόβλημα της όρασης, η οποία μειώνεται στην προχωρημένη ηλικία: προμηθεύονται ολοένα και περισσότερο βιβλία τυπωμένα με μεγάλα γράμματα αλλά και ψηφιακά βιβλία.

Παράλληλα, το εμπόρευμα που στοχεύει να ικανοποιήσει τις ανάγκες των ηλικιωμένων, όχι μόνο διευρύνεται, αλλά πολλές φορές παρουσιάζεται και ξεχωριστά. Αυτό συμβαίνει για παράδειγμα σε ξεχωριστούς χώρους ή σε ειδικά διαμορφωμένα τμήματα της βιβλιοθήκης. Τέτοιο παράδειγμα αποτελεί η βιβλιοθήκη της πόλης Gütersloh με το χώρο «Γενιά Σιν» που έχει επιπλωθεί με καναπέδες και πολυθρόνες.

«Κατ' οίκον διανομή βιβλίων»

Η προσφορά για τους ηλικιωμένους υπερβαίνει επιπλέον κατά πολύ τον κυρίως χώρο της βιβλιοθήκης, έτσι ώστε να προσεγγίζει και τους ανθρώπους που δεν μπορούν (πια) να μετακινηθούν. Ειδικά λεωφορεία πηγαίνουν τακτικά σε ιδρύματα ηλικιωμένων ή κινητοί πάγκοι βιβλίων στήνονται σε καθορισμένες ημερομηνίες στα συγκροτήματα κατοικιών για ηλικιωμένους.

Όπως και για τα σχολεία – για παράδειγμα στη βιβλιοθήκη της πόλης Straubing – προετοιμάζονται δωρεάν και για ιδρύματα ηλικιωμένων κούτες με βιβλία, CD και άλλο

υλικό, που έχουν ένα συγκεκριμένο θέμα, τις οποίες παραλαμβάνουν οι εργοθεραπευτές και τις οποίες χρησιμοποιούν μαζί με τους ηλικιωμένους.

Δια βίου μάθηση στη βιβλιοθήκη

Αλλά τα μέσα είναι μόνο ένα μέρος αυτών που προσφέρουν σήμερα οι δημόσιες καθώς και οι επιστημονικές βιβλιοθήκες στους χρήστες τους. Όλο και μεγαλύτερη σημασία προσδίδεται – ενόψει της γρήγορης τεχνολογικής εξέλιξης – στο ρόλο τους στην παροχή ικανότητας διαχείρισης πληροφοριών.

Ένα μεγάλο μέρος των ηλικιωμένων εκδηλώνει ενδιαφέρον για τη χρήση των νέων τεχνολογιών, οι οποίες τους υπόσχονται – κυρίως λόγω της ολοένα και πιο μειωμένης κινητικότητάς τους – περισσότερες δυνατότητες για να διαμορφώσουν οι ίδιοι τη ζωή τους και να συμμετέχουν στην κοινωνία. Έτσι οι βιβλιοθήκες προσφέρουν – παράλληλα με το Λαϊκό Πανεπιστήμιο και τα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα για Οικογένειες –εισαγωγικά μαθήματα υπολογιστών. ειδικά για ηλικιωμένους.

Στην βιβλιοθήκη της πόλης Straubing λαμβάνουν χώρα τέτοιου είδους μαθήματα – με θέματα όπως «εισαγωγικά μαθήματα στο διαδίκτυο», «απλή επεξεργασία κειμένου», «μηχανές αναζήτησης στο διαδίκτυο», «επικοινωνία μέσω Chat, SMS και E-Mail», «δημοπρασίες στο διαδίκτυο μέσω ebay» – επιτυχώς ήδη εδώ και πέντε χρόνια σε μικρές ομάδες. Παράλληλα, ένας ηλικιωμένος διευθύνει εθελοντικά στη Βιβλιοθήκη της πόλης Straubing ένα δεκαπενθήμερο Computerclub, στο οποίο οι ηλικιωμένοι ανακαλύπτουν από κοινού της δυνατότητες του υπολογιστή.

Εθελοντική προσφορά

Οι ηλικιωμένοι με καλή φυσική κατάσταση δεν είναι σε καμία περίπτωση μόνο χρήστες των προσφορών των βιβλιοθηκών. σε πολλές πόλεις και τόπους υποστηρίζουν το έργο των έμμισθων βιβλιοθηκονόμων. Εν προκειμένω η εθελοντική προσφορά των ηλικιωμένων έχει πολλές μορφές: αναλαμβάνουν παζάρια βιβλίων, βοηθούν στην προετοιμασία εκθέσεων, σε γιορτές ή αναγνώσεις.

Ιδιαίτερα αγαπητή είναι η απασχόληση ως «νονός αφήγησης». Εν προκειμένω προσφέρονται ώρες αφήγησης σε μικρούς και μεγάλους. Λαμβάνουν χώρα στη βιβλιοθήκη αλλά και εκτός – σε ιδρύματα ηλικιωμένων, νηπιαγωγεία και παιδικούς σταθμούς ή δημοτικά. Οι εθελοντές «νονοί αφήγησης» προετοιμάζονται σε αυτήν την περίπτωση κατά κανόνα με την παρακολούθηση ενός επιμορφωτικού προγράμματος – όπως προσφέρεται για παράδειγμα από το Ίδρυμα Διάβασμα με το πρόγραμμά του «Αφηγούμαστε» – για τη μελλοντική τους δραστηριότητα.

Όλο και περισσότερες δημόσιες βιβλιοθήκες συνδέουν κατ' αυτόν τον τρόπο τα προγράμματά τους για την προώθηση του διαβάσματος σε παιδιά και νέους επιτυχώς με το έργο τους για τους ηλικιωμένους. Έτσι δεν δεσμεύουν μόνο όλο και περισσότερους ανθρώπους άνω των 55 στη βιβλιοθήκη, αλλά δημιουργούν ταυτόχρονα νέες δυνατότητες για μία συνύπαρξη των γενεών.

*Dagmar Giersberg
εργάζεται ως ελεύθερη δημοσιογράφος στη Βόννη.
Copyright: Goethe-Institut, Online-Redaktion
Αύγουστος 2007*